

Jan Sedláček (ND): Drahé potraviny - kdo je zavinil a co s tím můžeme dělat

- CZ24 News | 7. prosince 2023

ČESKO: Stále více se diskutuje o problému drahých potravin. Méně už se mluví o tom, že si za ně můžeme do velké míry sami. A řešení je také v našich rukou. Stačí jen překonat naši lenost.

Drahé potraviny mají podle mého názoru 4 základní příčiny:

První příčinou jsou drahé energie. Vzhledem k tomu, že k výrobě potravin je zpravidla potřeba elektřina nebo plyn, promítá se jejich cena samozřejmě i do cen potravin. „Poděkovat“ za to můžeme především EU, která nám zdražuje energie pomocí emisních povolenek a nesmyslné ideologické podpory „obnovitelných“ zdrojů.

Druhou příčinou je, že většina trhu je ovládána několika velkými výrobci. Patří mezi ně i ten všude zmiňovaný Babiš, ale netýká se to zdaleka jen jeho; je tu i několik dalších velkých koncernů (domácích i zahraničních), které mají na trhu takovou sílu, že si mohou v mnoha ohledech diktovat podmínky.

S tím souvisí třetí příčina: Kartel několika velkých řetězců, které ovládají trh. Zde je situace podle mě ještě horší než u výrobců; za prvé jsou tyto řetězce z 90 % zahraniční, takže jejich zisky odtékají do ciziny, a za druhé tyto řetězce přímo nastavují maloobchodní ceny a účtují si často velmi přemrštěné marže.

Čtvrtou příčinou je přílišná byrokracie, která dusí menší výrobce potravin. Každý, kdo má např. rodinný statek a prodává své výrobky i v okolí, dnes musí čelit takové státní buzeraci, zbytečným kontrolám a papírování, že mu to často zabere více času a úsilí než samotné pěstování, chov a výroba. To těmto výrobcům jednak svazuje ruce (a nedovolí jim, aby se stali plnohodnotnou konkurencí pro zmíněné kartely), jednak to prodražuje jejich výrobky.

Pokud chceme levné potraviny, musíme vyřešit právě tyto problémy. A podle mě se to dá opravdu účinně řešit jediným možným způsobem: Rozbít kartel velkých výrobců a řetězců a vytvořit systém, kdy se většina potravin bude dostávat od místních výrobců přímo k lidem, a to bez řetězců. To znamená: podpořit zejména menší místní výrobce a vytvořit takové podmínky, aby těchto výrobců vzniklo co nejvíce a byli schopni dodávat zboží za přijatelné ceny.

Nejlépe to vystihl jeden menší výrobce mléčných výrobků: *Až tu nastanou takové podmínky, kdy bude v každé vesnici několik sedláků prodávat levné máslo, tak velké mlékárenské molochy a řetězce nebudou s jeho cenou manipulovat a tím máslem za 60 korun se budou moci leda vycpat.*

A jak toho dosáhnout? Stát tomu může snadno napomoci tím, že zruší zbytečné papírování a další buzerace, které dnes dusí menší výrobce. Tím rozváže těmto výrobcům ruce a ti budou moci vyrábět více kvalitních potravin a mnohem levněji. Dále může stát pomoci k levnějším (nejen) potravinám tím, že zruší emisní povolenky, čímž výrazně zlevní energie. Neškodilo by ani snížit daňové zatížení na potraviny (např. snížit DPH nebo zavést úlevy z daně z příjmů pro výrobce potravin).

To je ale jen jeden krok k řešení. Málokdo si bohužel uvědomuje, že druhý (a mnohem důležitější) krok musíme udělat my sami: Nechat cizí řetězce vyhladovět. Potrestat je za jejich přemrštěné

marže, přestat nakupovat v supermarketech a sami si ve svém okolí najít české výrobce a prodejce a nakupovat u nich. Tím rozbijeme kartel řetězců, donutíme je snížit ceny a umožníme místním výrobcům rozvinout výrobu, což (spolu s omezením buzerace ze strany státu) povede k vyšší nabídce kvalitních a levných potravin od těchto výrobců.

Bohužel musím konstatovat, že z velké části za tu drahotu může i naše lenost a neochota změnit návyky. I tam, kde již dnes jsou k dispozici potraviny od místních výrobců, mnozí lidé stejně radši jdou do supermarketu a tím pomáhají ještě více zabetonovat současný kartel. Dokud budou lidé tahat narvané košíky z Kafilierlandu a dalších cizích řetězců, tak si levnější potraviny snad ani nezaslouží.

Zejména mnozí staří lidé se v tomto ohledu chovají nelogicky: Na jednu stranu nadávají na drahotu a na nízké důchody – a na druhou stranu stále nakupují nekvalitní předražené věci v Kafilierlandu, který odvádí zisky do Německa (což je jedna z příčin toho, proč je v ČR málo peněz na důležité věci včetně důchodů). Tím sami podporují to vše, na co nadávají. Kruh se uzavírá.

Tento kruh musíme rozetnout. Dokud bude trh ovládán kartely několika velkých výrobců a několika velkých řetězců, potraviny levnější nebudou. Teprve až nastane konkurenční prostředí mnoha drobných výrobců a prodejců, potraviny budou levné.

To, jestli se to podaří, ale záleží v první řadě na nás. Stát k tomu může jen do určité míry napomoci.

AUTOR: Jan Sedláček

[ZDROJ](#)